

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

GESLO: ZA VERO IN NAROD — ZA PRAVICO IN RESNICO — OD BOJA DO ZMAGE!

GLASILO S. K. DELAVSTVA — DRUŽBE SV. DRUŽINE V JULIETU — IN S. P. DR. SV. MOHORJA V CHICAGO.

STEV. (No.) 197.

CHICAGO, ILL., SREDA, 17. DECEMBRA — WEDNESDAY, DECEMBER, 17, 1924.

LETNIK XXXIII.

Japonske vaje na morju.

JAPONSKA JE PODVZELA PROGRAM, PO KATEREM BO GRADILA BOJNE LADJE IN SICER JE V PRO-
RAČUNU ZA LETO 1924.—25. V TA NAMEN DO-
VOLILA \$2,150.000. — TAJNIK WILBUR SVARI
NAŠO VLADO NAJ NE DRŽI KRIŽEM ROK.

Washington. — Japonska
gradi nove bojne ladje in si-
cer tipa kakršnega ne zabra-
njuje omejitvena pogodba in
dela pridno vaje na morju,
kar znači, da se pripravljajo
na nekaj resnega, kar Amerika
ne bi smela prezreti, da ne bo
prišlo razočaranje, ko bo mor-
da prepoznalo. Mornariški taj-
nik Wilbur je dejal, da so
zadnje vaje Japonske na
morju bile v zelo velikem ob-
segu in da je sodelovala celo-
kupna japonska mornarica.
Dalje pravi, da je v proraču-
nu za leto 1924.—25. dovo-
ljena svota \$2,150.000 za po-
vzdigo japonske mornarice.
Japonska je priredila ome-
njene vaje na daljnem vsho-
du, a sliši se, da namerava tu-
di v vodovju havajskih oto-
kov prirediti enake vaje, kjer
je last Amerike, nakar bi a-
meriška mornarica tudi obis-
kala Avstralijo, kar pa po
mnenju Mr. Wilbura nima po-
mena.

Japonska ima že sedaj o-
sem lahkih križark, med tem
ko ima Amerika samo eno;
rušilec nima Amerika nič,
Japonska jih ima devet; pod-
morskih čolnov ima Japonska
29, Amerika pa le štiri.

Poleg tega je tudi pomisel-
ka vredno, zakaj išče Ja-
ponska pot po kateri bi dobi-
vala zadostno množico olja
katerega bi rabila za vpora-
bo kurjave. Vsa znamenja ka-
žejo, da ni šala, ampak, da
je treba resno misliti na ta
dejstva in se pripraviti dok-
ler je še čas, le na to bi se
moglo ozirati, da se ne bo de-
lalo le v prid nekaterih, ki ku-
pejo iz oboroževanjem milio-
ne, pri tem pa iščejo priliko
in hujskajo, da se poruši, kar
se je izdelalo iz žuljev dav-
koplačevalcev.

Mož, ki ni bil mož.

Los Angeles, Cal. — Paul
J. Beach, po poklicu mizar
star 45 let, je preminul. Po-
grebnik je vzel truplo moža
v svojo oskrbo, da preskrbi vse
potrebno kar pač spada v po-
sel pogrebnišča, ni se pa malo
zaučudil, ko je prišel na to, da
truplo ni moški ampak — žen-
ska.

Meseca maja t. l. je umrla
ženska, katera je poročila
pred sedmimi leti Beacha. In
od kar je umrla je bil, ali bo-
lje rečeno bila "vdovec" in
kot taka so jo vsi poznali, ne
da bi se komu sanjalo, da je
ženska.

Oblasti so našle v stanova-
nju pokojne neke papirje, po
katerih so prišli na to, da ima
pokojna prijateljico neko
Miss Walker, katero so takoj
obvestili o smrti dozdnevne
moškega, katera pa ni hotela
podati nobene izjave.

**\$1,300 kazni, ker sta imela
skrito pijačo.**

Centralia, Ill. — William
J. Miller in Jackson Bowers
iz Green Bay, Wis., sta bila
kaznovana \$1,300 globe in
poravnave stroškov, ker se je
pri njih dobilo večjo množino
žganja. Žganje jima je bilo
odvzeto.

IZGREDI V MOSKVI.

Prišlo je do izgrede, ko se je
Trotzky poslavljaj iz Mos-
kve, ko je odhajal se
"zdravit."

Moskva. — "Bolani" vojni
minister sovjetske Ru-
sije Leon Trotzky je zapustil
Moskvo med viharo ovacij
ljudstva. Popeljal se je nam-
reč v Krim, kjer je gorkejša
klima, dasi je bilo v Moskvi
že dovolj "vroče" za njega.

Ljudstvo dobro vedoč, da
Trotzky ni bolan, ampak, da
je šel v pregnanstvo se je
zbralo na postaji od koder se
je imel odpeljati, in na cesti,
katera vodi na kolodvor. Pov-
sod kjer se je Trotzky poka-
zal, ga je množica burno po-
zdravljala. Čekaši so posku-
šali množico razkropiti, na-
kar se je vnela bitka. Skozi
celi dan so čekaši in regular-
ne čete patrolirale po ulicah
in mirile, a po noči je pa pri-
šlo do krvavih spopadov.

V "svobodni" Rusiji pod
sovjetsko vlado je pa tako
stroga cenzura, da je le po-
tom tajnih virov prišlo poro-
čilo o izgredih v Nemčiji, in
so to vest prinesli najprvo
nemški listi.

Trotzky ostane še nadalje,
to, za kar ga je promoviral
pokojni tovariš Lenin; a le na
papirju, beseda mu je pa vsa-
ka odvzeta. Njemu ne bo do-
voljeno odstopiti od komuni-
stične stranke, dasi ne simpa-
tizira z njo in njegovo počet-
je je bilo smatrano kot nevar-
no komunistični državi. Od-
vzeta mu je kontrola nad rde-
čo armado, katero je on sam
postavil na tako stališče kot
je danes, pač pa ostane še na-
dalje z imenom vojni minister
združenih sovjetov. Trotzky
ostane še nadalje član centra-
lističnega odbora ruske komu-
nistične stranke, ampak odbor
mu bo narekoval kaj on sme
in kaj ne sme storiti. Tega
mesta bi on itak ne zapustil
prostovoljno, ker bi to ne do-
pastila strankina disciplina.

Tako bo polagoma imel
Trotzky — pozabljen.

**Tudi Mehika izkazuje pokoj-
nemu Gompersu čast.**

Mexico City. — "Samuel
Gompers ne pripada le Zdu-
ženim državam; ampak juž-
ni, severni in centralni Ame-
riki." Tako se je izrazil neki
vodja v Mehiki v delavskem
glavnem stanu, kjer visi črna
zastava na pol drogu. "On je
eden od nas in nam je on pri
srcu."

Predsednik Calles je pa de-
jal: "Smrt Mr. Gompersa je
zavezala vezi združenja a-
meriškega in mehiškega de-
lavstva za vedno."

Senor Luis Morones, novo
izvoljeni podpredsednik pan-
ameriške delavske unije, je
postal predsednik organizaci-
je, tako je zagotovljeno, da
se bo nadaljevala konstruk-
tivna smer Mr. Gompersa.

RAZNE VESTI.

Washington. — V tu-
kajšnih krogih so mnenja, da
bo izvolitev naslednika Sa-
muel Gompersa predsednika,
ameriške delavske federacije
ena najbolj viharinih v zgo-
dovini organizacije. Vsi člani
eksekutivnega sveta so se vr-
gli v volivno areno. Med kan-
didati je tudi John Fitzpa-
trick predsednik Chicaške
delavske federacije.

Pariz. — Zdravstveno
stanje premierja Herriota se
je obrnilo na bolje.

El Paso. — Tihotapci
žganja so ustrelili do smrti iz
zasede ob Rio Grande nase-
liškega nadzornika Frank
Clarka. O morilcih ni sledu.

Pariz. — Uradno glasi-
lo francoske delavske federa-
cije "Le Pechle", katerega u-
rednik je Leon Jouhaud, tako
zvani "francoski Gompers,"
omenja glede smrti Mr. Gom-
persa, da je delavstvo zgubi-
lo velikega voditelja.

London. — Tudi angle-
ški listi pojejo slavo umre-
mu delavskemu voditelju. Ne-
kateri posebno povdarjajo
dejstvo, da je pokojnega za-
sluga, da je ameriško delav-
stvo podpiralo vojno.

Tarrytown, N. Y. — Tru-
plo umrlega predsednika a-
meriške delavske federacije,
bo v četrtek zjutraj polože-
no h večnemu počitku na
Sleepy Hollow pokopališču,
kjer bo počivalo poleg umr-
lih kapitalistov: Andrew Car-
negie, William Rockefeller,
John D. Archbold in Carl
Schurza.

Rim. — Svet lige nara-
dov je zaključil zborovanje,
na katerem se je določilo, da
naj bo Pariz svetovno sredi-
šče vseh narodov. Zavrglo se
je vabilo Španke, ki je pred-
lagala naj se vrši drugo zbo-
rovanje sveta lige v Madridu,
na podlagi nasprotstva šved-
skih delegatov.

Connersville, Ind. —
Dva bandita, katerih obraza
sta bila namazana z rdečo
barvo sta napadla urad Inda-
na Lamp kompanije in od-
nesla \$6.500.

Atlanta. — C. A. Roark,
star 32 let, je do smrti ustrelil
prijateljico svoje žene, ka-
tera jo je nagovarjala naj gre
z njo na neko domačo veselico.
Po storjenem činu se je
Mr. Roark sesedel skupaj in
rekel, da je hotel obvarovati
svojo ženo pogube.

Fond Du Lac, Wis. —
Oblasti Dodge okraja so pri-
čele preiskovati vzrok pobe-
gnitve Herbert Hankewitza
mestnega zakladničarja in
pronašle v blaginji \$5.000 pri-
maniklajaja, za katere je po-
begil Hankewitz odgovoren.

Elkhart, Ind. — En po-
licist je bil smrtno ranjen,
lastnica saluna na mestu mrt-
va, "blažnež," ki je streljal
mrtev in dve osebi ranjeni v
salunu črncev, katerega last-
nica je tudi bila črnca. Po iz-
povedi policije, je črnc "Ike"
ustrelil lastnico saluna. Ko je
Ike bežal proti izhodu je stre-
ljal in ranil nekega Malone,
kateri je bil namenjen v salun.
Policija je bila poklicana in
ko prideta dva policista je I-
ke streljal proti njima in smr-
tno ranil policista Henry
Wentza. Prišel je na pomoč
tretji policist, ki je ustrelil do
smrti pobesnelega črnca.

SIN UMORIL SVOJEGA OČETA.

Sin bogataša prišel je domov
pijan je umoril svojega oč-
eta s sabljo.

Chicago, Ill. — George
Shaw je prišel domov pijan
in usmrtil s sabljo svojega o-
četa bogatega podjetnika na
domu v Oak Park, 522 Belle-
fort ave.

George Shaw, star 23 let,
in njegova sestra, Mrs. Ayers,
stara 25 let in mati 6-letnega
otroka sta odšla od doma. Med
potjo pa obiščeta neko prija-
teljico z imenom Miss Brady,
katero povabi George v svoj
avto in tako se vsi skupno po-
dajo na zabavo v neko obcest-
no hišo, kjer se toči prepove-
dana pijača. Ko je alkohol
prišel delovati v njih glavah,
posebno še v Georgevi, kate-
ri je bil v svetovni vojni ran-
jen in še vedno čuti zle po-
sledice, se je vnel med njim
in sestro prepir, nakar se je
George z Miss Brady odpe-
ljal proti domu, kakor je bilo
dogovorjeno, da bo spala z
Mrs. Ayers. Kmalu na to se
pripelje tudi za njima sestra
Georgea v spremstvu nekega
prijatelja s katerim so skupaj
popivali. George se je pa v
pričo sestre in Miss Brady
prišel vesti nedostojno, in ker
so bili zelo glasni, se je oče
Mr. Bruce, A. Shaw prebudil
in svaril sina. George pa no-
grabi sabljo katero je prine-
sel seboj za spomin iz vojne
in prebodel z njo očeta v prs-
a. Očeta zadnje besede so
bile: "On je blazen, vojna mu
je pustila bolezen." Poklican
je bil zdravnik in obveščena
je bila policija.

Mrs. Shaw je prihitela pre-
strašena na mesto nesreče, po-
kleknila poleg trupla svojega
soproga in molila.

Železniška nesreča.

Chicago, Ill. — C. Dolbain-
ne, sprevednik tovrnega vla-
ka je bil na mestu mrtve in
zavirač A. M. McQueen je do-
bil težke poškodbe ko je lo-
komotiva nekega tovrnega
vlakla zadela s tako silo v že-
lezniški voz, kjer sta se na-
hajala, da ga je dobesedno
preklala.

**Roparji so pustili svoje žrtve
brez — hlač.**

Na 679 N. Clark St. kjer se
nahaja turška kopalnica so
prišli banditi in oropali last-
nika in blagajno vsega kar je
sploh bilo pripravno za od-
nesti. Na to so se pa še poda-
li po sobah kjer je spalo 12
gostov in so še tem izpraznili
žepe, njih hlače pa pometali
skozi okno; najbrže radi te-
ga, da bi jim ne mogli sle-
diti.

Poskušen samomor.

Chicago, Ill. — Miss Flo-
rence Reece, stara 22 let je
v samomorilnem namenu za-
vžila količino strupa v navzo-
čnosti Syrus Adlerja, sina mi-
lijonarja podpredsed. Sears
Roebuck & Co., kateri je bil
pri njej na obisku. Adler je
hotel stvar prikriti in odredil,
da so jo pri zadnjih vratih po-
slopa odpeljali v bolnišnico,
kjer so izjavili zdravniki, da
ni upanja, da bi okrevala. Adlerja
je iskala policija takoj po
temu dogodku, a ga ni
mogla izslediti.

Iz Jugoslavije.

POSVEČENJE IN USTOLIČENJE PRVEGA SLOVEN-
SKEGA OPATA V STIČINI NA KRANJSKEM. —
DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Posvečenje in ustoličenje pr-
vega slovenskega opata v
Stičini na Kranjskem.

Stična je na Dolenjskem
ob cesti od Ljubljane do No-
vega mesta, ravno na sredi.
Tukaj je najstarejši samostan
na Kranjskem, ustanovljen
leta 1135. Kmalu bo obhajal
800-letnico. Beli menihi, ci-
stercijanci prebivajo v njem.
Velika in slavna je njegova
zgodovina. Neizmerno veliko
dobrega so storili cistercijanci
slovenskemu ljudstvu v du-
šnem in gmotnem oziru. O tem
so spisane debele knjige. A
vkljub tem je cesar Jožef II.
tudi ta preslavni samostan za-
trl leta 1784. Po preteku 114.
let so ga dobili cistercijanci zo-
pet nazaj (1889.) Došli so iz
slavnega samostana Mehrerau
na Tirolskem. Ogromna sa-
mostanska poslopja so našli
vsa zanemarjena in skoro raz-
padla. Koliko truda in stro-
škov jih je stalo, da so iz
razvalin napravili dostojna bi-
vališča. Tudi cerkev, ki je
največja na Kranjskem, so
precej popravili.

Odkar so se cistercijanci vr-
nili, Stična ni doživela tako
veselega dne kakor m. m. Z
veliko slovesnostjo se je vr-
šilo posvečenje in ustoličenje
novega, prvega slovenskega
stiškega opata, preč. g. dr.
Avguščina Kostelec. Posveče-
nje je izvršil ljubljanski kne-
zoškof dr. Bonaventura Jeglič
ob asistenci treh opatov:
presvetlega generalnega opa-
ta cistercijanskega reda dr.
Kasijana Haid, Štefana Mari-
acher de Stamo in Placida E-
palle iz Rajhenburga; dalje
novomeškega inful. prošta
Karla Čerin, priporja viteškega
križevniškega reda Valerija-
na Uček, prelata kanonika
dr. Lesarja, zastopnikov go-
riškega knezoškofa prof.
msgr. dr. Ličan in rektorja
prelata dr. Brumat, predsto-
jnikov redov, več dekanov ter
številne druge duhovščine ob
bližini v daleč. Genljivim v
mličastim obredom je prisosto-
valo mnogo odlične gospode,
zlahte in prijateljev slavljen-
čevih ter polna cerkev ljud-
stva.

Po dokončanem slovesnem
opravilu so se poklonili nove-
mu opatu visoki dostojanst-
veniki z duhovščino in civil-
nimi odličnjaki ter deputacije
raznih korporacij, med njimi
zastopniki Županske zveze z
načelnikom gospodom Erjav-
cem.

Pri slavnostnem obedu, ki
se ga je udeležilo nad 100 sa-
mih moških — ženske so ime-
le posebno obednico izven
klavzure — so se vrstile nav-
dušene napitnice. Za škofovo
in opatovo se je odlikovala o-
na dr. Ličana. Goriški nadškof
dr. Sedej, ki leži bolan, je nje-
mu naročil s solzami globoke
hvalečnosti v oči, naj v nje-
govem in cele škofije imenu
izrazi opatu in samostanu sti-
škemu vekovito hvalečnost za
velikansko dobroto, ki jo je
izkazal s tem, da je med stra-
šno vojno sprejel pod svojo
gostoljubno streho nadškofa
s kanoniki, bogoslovje s pro-
fesorji in bogoslovci ter mno-

ge druge pobegle duhovnike
goriške škofije; vsega skupaj
okoli 80 oseb. Razen tega so
semkaj rešili cele arhive iz
knjižnice ter učne zbirke raz-
nih šol; semkaj so poslale
mnoge cerkve svoje podobe
in kipe in druge dragocenosti;
nekateri tudi znamenite zvo-
nove in redke umetnine; sem-
kaj tudi mnogi zasebniki svo-
jo opravo. Ogromno blaga je
dobilo v stiškem samostanu
brezplačno svoje zavetišče, ki
bi bilo drugače doma gotovo
razmetano, pokradeno in uni-
čeno.

Duh starih cistercijanskih
menihov se je v ti gostoljub-
nosti pokazal v polni krasoti.
Zasluge, ki si jih je gostoljub-
ni stiški samostan za naš na-
rod tukaj pridobil, so nepre-
cenljive. Stiški samostan je
omogočil, da je naš narod tam
ob laški meji v Primorju do-
bival navdušenih mladih du-
hovnikov, ki so v najhujšem
času ljudstvo držali pokoncu,
ki so se za strašne laške oku-
pacije žrtvovali zanj in mu
ščitili največje verske in na-
rodne svetinje. Iz stiškega sa-
mostana so tri leta izhajali
boritelji za prve in najvišje
vzore v najbolj prizadetih in
najbednejših krajih naše do-
movine.

Tega mu domovina ne sme
pozabiti! Dr. Ličanov govor
je napravil na vse globok utis.
Mohorjanom znani pesnik Fr.
Neubauer, vpokojeni profes-
sor in sedaj župni upravitelj
Pod Gabrom blizu Stične, je
v krasni pesmi proslavljaj vr-
line mil. opata. Najdovršenejši
pa je bil govor generalne-
ga opata, dr. Kasijana, rodom
nemškega Tirolca, ki je pov-
darjal delo in zasluge cisterci-
janskega reda za izobrazbo
človeštva v preteklosti in se-
danosti ter koncem svojega
duhovitega govora klical vse
narode k edinosti in zastopno-
sti na podlagi Kristusove ve-
re ljubezni in pravice.

Gromovito ploskanje nav-
zočih je pokazalo, kako je
(Dalje na 4. strani.)

DENARNE POŠILJATVE

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO,
AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zve-
ze s pošto in zanesljivimi bankami v
starem kraju in naše pošiljave so
dostavljene prejemniku na dom ali
na zadnjo pošto točno in brez vsakega
odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in
lirah so bile večerj sledeče:

Skupno s poštnino:	
500 — Din	\$ 8.15
1,000 — Din	\$ 15.95
2,500 — Din	\$ 39.75
5,000 — Din	\$ 79.00
10,000 — Din	\$ 157.00
100 — Lir	\$ 5.10
200 — Lir	\$ 9.85
500 — Lir	\$ 23.75
1,000 — Lir	\$ 46.25

Pri pošiljках nad 10,000 Din. /
nad 2,000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat
menja, dostikrat docela nepričakov-
no, je absolutno nemogoče določiti
cene vnaprej. Zato se pošiljate na
kakež po cenah onega dne, ko so
sprejemno denar.

**DOLARJE POŠILJAMO MI TUDI
V JUGOSLAVIJO IN SICER PO
POŠTI KAKOR TUDI BRZOJAV-
NO.**

Vse pošiljave naslovite na — SLO-
VENSKO BANKO
ZAKRAJŠEK & ČESARSK
70-9th AVE. NEW YORK, CEN.

AMERIKANSKI SLOVENEČ

Prvi in najstarejši slovenski katoliški list
Amerik. Amerikanski Slovenec ustanovljen
leta 1891. Edinost leta 1914.

The first and the oldest Slovenian Catholic Newspaper in America.
Amerikanski Slovenec established 1891. Edinost 1914.
Izhaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek. — Issued every Tuesday,
Wednesday, Thursday and Friday.

— PUBLISHED BY: —
Edinost Publishing Company
1849 — West 22nd Street, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo. Advertising rates on application.

MARČNINA:	Za Zedinjene države za celo leto	\$4.00
"	Za Zedinjene države za pol leta	\$2.00
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$4.75
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$2.50
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$4.00
"	For United States per half year	\$2.00
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$4.75
"	For Chicago, Canada and Europe per half year	\$2.50

"Entered as second class matter June 27, 1924, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3 1879."

Boj za petrolej.

Anglija se na vse mogoče načine trudi spraviti v svojo odvisnost petrolejske vrelce v Rusiji in tudi v Turčiji. Mnogo dogodkov v svetovni politiki ima svoj vzrok v ostrem nasprotju med angleškimi in ameriškimi petrolejskimi interesi. V borbi za petrolej leži tudi vzrok za to, da ameriška vlada še dosedaj ni priznala Rusije.

Že pred dalj časa je dala sovjetska Rusija ameriški Sinclair-skupini pravico na izkoriščanje novih petrolejskih polj na otoku Sahalinu, katerega bogastvo na petroleju je zelo veliko. V pogodbi s tem ameriškim trustom stoji tudi določba, da se ta koncesija podaljša le v slučaju, če do leta 1927. priznajo severnoameriške Združene države sovjetsko Rusijo.

Nasprotno pa sovjetska vlada nikakor neče dati koncesij drugemu ameriškemu petrolejskemu trustu Standard Oil Company. Ta trust je namreč v ozkih stikih z brati Nobel, ki so jih imenovali ruske petrolejske kralje, ker so bili najmočnejši posestniki kavkaških petrolejskih vrelcev.

Bratje Nobel pa nikakor nečejo odstopiti svojih pravic. Standard Oil Trust pa se pogaja samo pod pogojem, da sovjetska Rusija vrne bratom Nobel njihovo lastnino, česar pa seveda sovjeti nečejo. Nasprotno je sovjetska vlada zanašala podelila koncesijo drugi ameriški skupini.

Poleg borbe za kavkaški petrolej se bje borba tudi za Mosul, kjer so tudi izredno bogata ležišča petroleja. Anglija je zahtevala na vsak način, da se pritegne Mosul v kraljevino Irak (Mezopotamija) ki je pod angleškim vplivom. Nasprotno je seveda Turčija zahtevala, da ostane Mosul pri Turčiji. Društvo Narodov je odločilo, da bo to vprašanje rešila posebna od njega postavljena komisija.

Romunija, ki je pred kratkim izdala naredbo, po kateri bi prešlo 50 odstot. kapitala petrolejskih družb v romunske roke, rabi nujno večje mednarodno posojilo. Dobila pa ga bo seveda takrat, ko bo zanj odstopila zadnje ostanke državne lastnine petrolejskih polj v tuje roke. Ko je izdala tkzv. nacionalizacijsko odredbo, so zapadnoevropski in ameriški kapitalisti povzročili padec leva in vrednost petrolejskih papirjev, a ameriški poslanik je zapustil Bukarešt itd.

Zanimivo je zabeležiti, kako so države, ki v začetku niso hotele ali niso mogle ovirati pristop mednarodnemu petrolejskemu kapitalu, postale na ta inozemski kapital tako navezane, da s težavo branijo svoje najosnovnejše pravice.

Ravnatoko je mogoče tudi s Poljsko. Država poseduje še veliko neizkoriščenih petrolejskih vrelcev, za katere se bo razvil hud boj med celo vrsto petrolejskih družb. Ker pa tudi poljska vlada rabi denar, bo odločeval tisti, ki bo državi največ ponudil. Poročajo

tudi, da je prešla največja poljska petrolejska družba "Silva Plana" iz rok francoskega kapitala v posest ameriških petrolejskih magnatov.

Boj za petrolej je na celim vzhodu v najlepšem teku. Na eni strani se bore med seboj angleški in ameriški koncerni, na drugi strani pa se bore države, kjer se producira petrolej s tujim kapitalom. Ta drugi boj se bo kakor kaže, končal z zmago tujega kapitala, med tem ko prvi boj še ni prišel do svojega viška, pač pa lahko v svojem dalnjem poteku dorase do političnih zapletljivost in rešitev.

Brooklyn, N. Y.

Ker do danes še nisem bral v nobenem listu odgovora na dopis iz N. Bergen, N. J. sem primoran da jaz kot član dr. "Danica" v Brooklynu odgovorim na nesramne laži, katere trobi v Saksarjevem trobilu št. 281. A. Serdoč in njegov pijani kolega Terček.

Da boste znali zakaj je pisal Serdoč in da zakaj mu jaz odgovorjam naj sledi malo pojasnila. Kakor Vam je gotovo znano je bil pri pevskem društvu "Danica" pevovodja J. Končan, kateri je obenem tudi uslužben pri tvrdki Fr. Sakser.

Znano je Vam tudi, koliko se je že pisalo v Glasu Naroda zoper brooklynsko cerkveno občino, cerkveni odbor in čez župnika. Ker je pa članstvo društva "Danice" sumilo, da je on tista oseba, katere laži prenaša pijanemu uredniku, zatoraj se je že dolgo časa opazalo nezadovoljnost članstva zoper njega. Ko je pa zadnjič prišla na dan afera Ksaksarjev in Tončina člana dr. "Danica" in ko je Mr. Končan sam pripoznal, da je on spravi Mr. Tončina, da ima opravka s sodnijo, tedaj je večina članstva zahtevala njegov odstop. Ker je bilo pa za Saksarjevega uradnika malo preveliko ponižanje, da se ga kar tako brene od dobrega korita, zatorej se je hotel maščevati s tem, da je naščuval par otrok in pa Hrvata Serdoča, da so hodili lajati na dr. seje. Ko pa vse skupaj ni nič pomagalo so pa prišli s tistimi lažmi na dan v Glasu Naroda št. 281 s podpisom A. Serdoč. Toliko javnosti v pojasnilo!

Martin Murn.

Sheboygan, Wis.

Cenjeni g. urednik: — Ko sem prečital jednatni dopis iz Pittsburgha sem vzkliknil, Pittsburghani so pa možaki. Vidi se, da tamkajšna slovenska naselbina je ena izmed najprejnjih naselbin. Če se ne motim so imeli tam za Clevelandom najprvi katoliški shod in sedaj so pa najprvi, ko junaško napovedujejo boj slabemu brezverskemu časopisu, ki tako silno kvari naš narod.

Mi katoličani smo le preveč potrpežljivi in se preveč radi stiskamo in skrivamo samo za cerkveno zidovje. Zunanaj cerkve pa molčimo na vse

napade. Toda kaj iz tega sledi? To, da razni mazači po naših brezverskih listih dobijo korajžo in mislijo povedali smo resnico, ker ako jo ne bi, bi se kdo gotovo oglašil, tako pa vse molči še naši duhovniki razun male izjeme vsi molče na razne napade. Ja, če bomo tako zaspani, potem se ni treba čuditi, če bodo nasprotniki napredovali.

Jaz precej dobro zasledujem ves razvoj med nami Slovenci. Reči moram to le, morda mi bo kdo zameril toda jaz ne gledam nato. Razun Rev. Hugo Brenna se noben slovenski duhovnik ne upa stopiti našim rdečkarjem na prste. Zakaj, je neumevno. Toda povedati Vam hočem o enem samem slučaju, katerega se gotovo še vsi spominjate. Prosveta se izdaja zato, da se ubija naša vera, to menda vsak, ki ni slep vidi. Tam se skuša na vse načine ubijati vero. Vrhovni zdravnik je pred leti pisal o porodni kontroli saj se spominjate. Ali se je kak slovenski duhovnik oglašil? Noben razun Rev. Brenna, ki je dvignil svoj glas, se zavedel svoje dolžnosti. In kaj je bila posledica, dr. Kern, ki je tako na široko razkladal svoj nauk je utihnil, ko mu je Rev. Bren iz vseh strani temeljito dokazal, kako napačen je njegov nauk. In koliko je podobnih drugih stvari, proti katerim bi bilo treba neustrašeno nastopiti.

Jaz čestitam našemu č. g. župniku Father Černetu, ki se je zadnje čase opogumil in prišel s par članki neustrašeno v javnost. Naši rdeči, kolikor jih je v naši naselbini so začeli kar glave skup stikati, češ, sedaj pa ne bo šlo več tako lahko.

Take shode, kakor jih sklicujejo pittsburghani je treba po vseh naselbinah. Zakaj, če smo katoličani, potem se kot take pokažimo, in nastopimo proti škodljivemu nauku, ki ga širi naš nasprotnik. Take umazane stvari, kakor jih razširja ravno lawndalska jednota presega vse meje. Jaz stavi Vam kolikor kdo hoče, da ako bi umazane knjige, ki jih ta jednota izdaja, kakor je n. pr. Pater Malaventura kdo prestavil in šel pred sodišče, bi se iste takoj zaplenile, kakor sem slišal, da se je zaplenilo knjigo Peter Zgaga. Toda nihče se ne gane in nasprotniki vsled tega dobivajo

nadkriljujejo druge narodnosti, kadar složno nastopajo. Mestni župan je Slovenec Mr. Jenko, ki je jako agilen mož in vodi županstvo v zadovoljstvo vseh narodov. V drugih važnih mestnih uradih je več Slovencev in nekaj drugih narodnostij.

Dne 23. julija zgodaj zjutraj sva z Mr. Grdinatom zapustila elyško mesto. Z busom sva se odpeljala nazaj na Aurora, da se ponižno javiva našemu poveljniku Mr. Skubicu. Ni ga bilo doma a njegov pridni sin je naju povedel na polje, kjer je ravno kosil tisto že omenjeno visoko deteljo. Tam sva tudi midva poskusila svojo srečo in sva začela mahati s kranjskimi kosami. Kot Kranjca sva bila v

korajžo.

Zato Slovenci na noge in pokažimo, da med seboj umazanih časopisov ne trpimo, pokažimo, da smo Slovenci dostojen narod in ameriške oblasti bodo nam rade pomagale.

Shebaygančan.

PRAVILNO RAVNANJE S CENTRALNO KURJAVO.

Sistem centralne kurjave je povsod uveden v Ameriki toliko v velikih stanovanjskih hišah, kjer lastnik zalaga z kurjavo, kolikor v enodružinskih ali dvodružinskih hišah, kjer večinoma stanovnik sam mora paziti na peč. Naj bo kurilni sistem na vročo vodo, paro ali gorki zrak, si človek prišteje precej denarja, dela in sitnosti, ako pravilno ravna s kurilnim sistemom. Federalni poljedelski department daje v tem pogledu sledeče nasvete:

Za dobro kurjavo s pečjo na vročo vodo treba paziti na to, da so vsi radiatorji popolnoma napolnjeni. Deloma napolnjeni radiator ne oddaja potrebne vročine. Treba večkrat odpirati zračne ventile (air valves), zlasti one v zgornjem nadstropju. Zaprite ventile, čim se prikaže prva kaplja vode. Ako se nikaka kaplja vode ne prikaže, pomenja, da ni zadosti vode v kurilnem sistemu in da je treba pridati več vode. Kurilni sistem treba držati napolnjenega z vodo tudi ko ni ognja v peči kajti to preprečuje zarjavenje. Ali ako se hiša zapre po zimi in nikdo v njej ne stanuje, treba izpustiti vso vodo, da ne bo zamrznila.

V slučaju parne kurjave, treba privaditi se na navado, da se pogleda na stekleni vodomerni (water gauge), kadarkoli ima človek kak opravke okoli peči. Treba večkrat odpirati pipe pod in nad vodomernom v svrhu, da odprtine iz kotla ostanejo nezamašene. Pravilna količina vode v vodomernu je približno okoli polovice. Več vode kot toliko odjemlje prostor pari manj vode pa utegne biti škodljivo za peč. Ako ni nikake vode v vodomernu, treba pridati več vode. Nikar pa ne poskušajte prilivati vode v kurilni sistem, dokler ni bil ožen z adušen v vlažnim pepelom in se je kotel ohladil. Brez take previdnosti obstoji nevarnost eksplozije.

Ravno kot v slučaju kurjave z vročo vodo, treba paziti na to, da zračni ventili v radiatorjih delujejo pravilno, kajti slabi ventili povzročujejo največ sitnosti pri parni kurjavi. Njih namen je, da izpuščajo zrak iz radiatorja in se tako pari daje priliko, da napolni radiator.

Kjer se rabi kurjava z gorkim zrakom, se zrak ogreva v zunanjih prostorih peči in od tam sili v sobe potom cevi ali potom odprtini (registrov). Ako mrzli zrak prihaja od zunaj v peč, je treba regulirati zalogo zraka, zlasti ako zunaj jako veter razsaja ali če je velik mrz. Dostikrat je tre-

ba pustiti, da se zrak iz sobe zopet povrne k peči, da se bolj ogreje. So tudi taki sistemi, kjer zrak, ki naj se ogreje, ne prihaja od zunaj, marveč iz samih sob. Človek se lahko nauči ravnati z obema sistemoma tako, da vporabi čim manj premoga in truda.

Paziti pa je treba zlasti na to, da ni nikake luknje v ceveh, oziroma v sklepih cevi za gorki zrak. Take luknje vplivajo kot pečno gasilo na strujo gorkega zraka in odjemljejo gorkoto. V peči je prostor za vodo, ki mora biti vedno napolnjen.

F. L. I. S.

DELAVKE V PRALNICAH IN NJH OBLEKA.

Dvoje čudnih protislovij se opaža med delavkami v parnih pralnicah (steam laundries). Oboje je znak več ali manj neuspešnih poskusov s strani teh delavk, da bi se prilagodile dvema največjim težkočama svojega dela: abnormalnim zračnim razmeram, ki prevladujejo v pralnicah, in dolгим uram stanja.

Vidi se, kako jako mnogo teh deklet ima na sebi sveter v vseh letnih časih, razun ob največjih vročinah, in to vzlic dejstvu, da so prostori, kjer delajo, jako vroči. One to delajo, ker so posebno občutljive za prepih. In vendarle prepihi se ne dajejo odpravljati, dokler treba zanašati se le na okna in vrata za splošno prezračevanje delavnice. Oblačenje sveterjev v sobi, ki je že sama preveč zakurjena, nasprotuje seveda vsakemu zdravemu načelu fiziologije in splošne higijene.

Država New York, ima v svojem zdravstvenem industrijalnem uradu (Division for Industrial Hygiene) inženirje, ki so strokovnjaki glede ventilacije, in lastniki pralnic bi morali posluševati se njihovega nasveta — veliko bolj, ko se to sedaj vrši. Izkušnja je pokazala, da ni res, da so neprimerne zračne razmere v pralnicah neizogibne, marveč da se večinoma dajo odpraviti.

Skoraj vse ženske v pralnicah — kar je presenetljivo — ima na nogah hišne copate; pravzaprav to je priznanje, kako utrujevalne so za nje dolge ure stanja. Ali tudi v tem pogledu je poskus prilagojenosti jako nesrečen.

Jasno je, da perice same od sebe ne znajo prilagoditi se razmeram svoje industrije; to prilagojenost pa je potrebno za ohranitev zdravja. Treba jim strokovnjakega nasvetovanja. In tako jim v državi New York nudi gori omenjeni urad za industrialno higieno. Njegov vzgojevalni oddelek podučuje perice: o pravilni rabi in negovanju nog, o pravilni hrani, oblačilu, rabi pitne vode in metodah, ki naj služijo za zmanjšanje utrujenosti.

F. L. I. S.

POZOR!

Naše naročnike iz Chicage povabimo, da pridejo po stenski koledar v naš urad, ker zastopnik ne bo imel časa iti po hišah. Za nje veljajo iste določbe, kakor oznanjeno!

Uprava A. S. in Ed. in A. M.

MINNESOTA.

Ta sestanek, dasi sem bil že na večih sličnih sestankih se mi je izmed vseh do danes še najbolj dopadel. Zbrali smo se okrog omizja, kakor ena družina, kakor ljudje enega duha. Po večerji, katere kar ni hotelo biti konec, ker Verantova mama in njene hčerkice so nas hoteli preobložiti z raznimi okusnimi stvarmi, se je naš pogovor zelo živahno razvil. Potem pa je nekdo potolkel na krožnik in vsi smo presenečeno gledali, kdo je ta, da bi še ne imel dovolj in da še zahteva za svoj želoec. In kdo je bil. Naš Mr. Grdina je ropotal. Začel ga je jezik

srbeti in rad bi bil nam napravil en "spič." Pa mu dajmo besedo smo h kratu djali z Mr. Mantelnom, da nam kaj pove, kako se mu na Elyu dopade. In Mr. Grdina se je razkoračil. Polagoma s tresočim glasom je začel. Kakor oče, ki kaj resnega govori svojim sinovom je začel. Povedal je, kaj je namen takih le sestankov in kaj je naša dolžnost, da ob tej priliki, ko slavi naša dobra mati K. S. K. Jednota svojo tridesetletnico storimo. Navduševal jih je proti koncu z ognjevit besedo za KSKJ. Za njim je pozval h besedi domačega gospoda župnika, kateri je v navdušenih besedah zahvalil Mr. Grdinata in druge gl. odbornike KSKJ. za prijazno poset in

še marsikaj drugega zanimali. V podučnega povedal. Za njim so govorili še drugi domači govorniki, ki so vsi izražali veselje in radost. V tem veselju duhu smo se pozno v noč poslovili.

Mesto Ely je zadnje večje mestice na severu železnega okrožja proti kanadski meji. Statistika leta 1920. kaže, da je mesto štel 4.902 prebivalcev. Sedaj število prebivalstva gotovo prekaša 5000. Prebivalci se večinoma žive od businessov in rudarstva. Naši ljudje so večinoma rudarji, kjer si služijo svoj kruh. Na Elyu ima svoj sedež Jugoslovanska Katoliška Jednota.

Po narodnosti tvorijo Slovenci večino. Tudi politično

tež stroki doma in sva s tem izbornu svojo čast rešila. Mr. Skubic je bil tako iznenaden nad najino spretnostjo v košnji, da je hotel nama izdati očiščeni potom tozadevno diplomu, pa je bil križ — ravno nobene ni imel pri sebi pa se je torej lahko izgovoril.

Iz Aurore sva šla na Gilbert, kjer smo obiskala tamšnjo vrlo rojakinjo Mrs. Angelo Preglet. Zatem sva se oglasila še pri Monsignorju M. Bilbanu, slovenskemu župniku na Gilbertu. Povsod so bili hvaležni za poset. Toda čas je hitel naprej. Jaz bi bil rad doma do sobote, Mr. Grdina pa v Pueblo na kat. shodu. Bila je pa že sredo, več naselbin sva imela pa še za obiskati. Hitiva pa bova naredila,

sva spodbujala eden drugega in tako sva naredila. Šla sva nazaj na Eveleth in obiskala še tam kar sva imela in nato sva se v četrtek poslovila in odšla proti Chisholmu in Hibbingu.

Predno gremo naprej naj spregovorim nekoliko o Evelethu in Gilbertu. To so dve slovenske naselbine, ki so le par milj razdaljene ena od druge. V obeh imajo svojo lastno župnijo. V obeh naselbinah se ljudje živijo deloma od businessa in obrti, večinoma in v glavni meri pa od rudarstva.

Socialna Razmotrivanja

PROTI SOCIALIZACIJI! (Dalje.)

Sploh pa je napačno misliti, da je sebičnost edini činitelj, zlasti v moderni industriji. Gotovo se ta moment ne bo dal nikdar izločiti iz gospodarskega življenja, gotovo bo igral v njem vedno prvo vlogo. Vendar pa ni nobene razloga, da ne bi vpoštovali tudi drugih sil in nagnenj, ki imajo pri tem svoji vpliv. Saj opazujemo, da žrtvujejo tudi drugod, n. pr. v politiki ravno najbolj sposobni ljudje vse svoje sile in moči delovanju za skupne interese, ne da bi jih gnala k temu gola sebičnost, vsaj tista umazana sebičnost ne, brez katere menijo nekateri, da bi moralo vse gospodarsko življenje nujno propasti.

S tem mislimo, da je najvažnejši ugovor proti najvišji premoženjski meji, kolikor je to v tako kratkem obsegu mogoče, pretehtan in tudi zavrnjen. Ostanejo nam le še razni drobni pomisleki, ki se vsi več ali manj tičejo vprašanja, ali je taka omejitev sploh izvedljiva?

Vsaka socialna reforma, ki hoče seči socialnemu zlu do korenine, ima smisel ter lahko rodi pričakovani uspeh samo tedaj, če jo spremljajo sorodne reforme na vseh poljih gospodarskega in, kolikor je to s tem v zvezi, tudi na vseh poljih občedružabnega življenja. Vsak, zlasti pa sedanji gospodarski ter vobče družabni red se da samo na ta način prenoviti, če se razne spremembe uvajajo vanj stopnjeno, tako da druga drugo izpopolnjujejo. Slehera količnejša reforma v enem njegovem delu zahteva, da se izvedejo odgovarjajoče spremembe v celoti.

Uvesti naenkrat najvišjo premoženjsko mejo, ne da bi se pričele vzporedno izvajati tudi druge sorodne reforme, predvsem one, ki so potrebne za pripravo popolne socializacije gospodarskega življenja, bi se reklo samo uvajati v sedanji gospodarski sistem nered in kaos.

To je tako jasno in samo po sebi razumljivo, da ne morem prav razumeti, kaj n. pr. dr. Ujčič tako poudarja težave, ki bi jih imel politični parlament, predno bi se mu posrečilo "skrpucati" zakon o najvišji premoženjski meji. O teh težavah vendar nihče ne dvomi. Zato pa je ravno ena zelo važnih zahtev krščanskega socializma tudi popoln preustroj političnega zastopstva (dve zbornici) ter posebnosti tudi popolna preuredba javne uprave, zlasti kolikor se tiče gospodarskih zadev (sistem gospodarskih svetov).

Kot dokaz za to, da zakon o najvišji premoženjski meji sploh ne bo nikdar sklenjen,

navaja dr. Ujčič to, da poslanci, med katerimi bodo gotovo nekateri prizadeti, ne bodo nikdar glasovali proti sebi. To sicer ne drži, kajti potem bi se v parlamentu sploh nikdar ne mogel sprejeti noben zakon, pri katerem je prizadetih le nekaj poslancev. Toda neglede na to, priča ravno ta okolnost zelo zgovorno za idejo najvišje premoženjske meje. Glavni, najbolj tehnični in neovrgljivi razlog za to mejo tiči namreč v dejstvu, da toliko časa, dokler bomo imeli v človeški družbi le preveč bogate ljudi, ne bo nobena socialna reforma rodila zaželenih praktičnih uspehov.

Mi lahko uvedemo vse mogoče vrste socialnih zavarovanj, lahko damo delavstvu ne vem kakšne politične pravice, lahko mu končno priznamo še toliko vpliva na vodstvo industrijskih podjetij, vse to ne pomeni za trajnost mnogo več kot nič. Trenutno se da s takimi sredstvi sicer res nekaj doseči, ali najpremožnejši in najbogatejši ljudje najdejo in bodo našli vedno poti in izhode, da se bodo izognili neljubim posledicam takih socialnih reform. Odtod prav za prav tudi ves odpor proti najvišji premoženjski meji. To namreč čuti vsakdo, zlasti vsak sebično navdahnjen pa nekoliko premožnejši človek že instinktivno, da mu bodo ti isti hip, ko ne bo mogel svojega premoženja neomejeno množiti, peroti pristrižene, da bo s tem pravzaprav konec njegove neprestano rastoče moči.

Največji bogataši, največji kapitalisti so od nekaj največja koklja in ovira socialnemu razvoju. Oni so bili vedno stebri konservativizma, v njihovih vrstah je bil odpor proti vsaki izpremambi obstoječega razmerja gospodarske in politične moči od nekaj največji.

To je tudi povsem naravno. Čim več kdo premore, tembolj na široko segajo njegovi interesi. Dokler imam eno samo njivico, se je drži k večjemu par parcel, ki me morada mikajo, da bi si jih pridobil. Ako pa imam celo veliko posestvo, potem se ga drži okrog in okrog še neprimerno več zemlje, ki se mi dopade ter mi vzbuja poželjenje po njej. Popolnoma isto velja tudi glede ostalega premoženja. En sam bogataš, ki je n. pr. prijatelj delavstva in ga ti zaradi tega morda z veseljem vidijo v svojih vrstah, jim je večja ovira v njihovem gibanju kot pa tisoči delavcev, ki imajo morda deloma svoje posebne težnje in interese. To pa samo zato, ker se pri vsaki količini resnejši, v praktično življenje posegajoči stvari, pa naj si bo to, recimo, na polju carinske, tarif-

ne ali davčne ter sploh gospodarske politike, ali pa v čisto socialnih zadevah, takoj pokaže, da njegovi interesi nasprotujejo zahtevam in koristim delavstva.

Vpoklic rekrutov v najhujši zimi.

Iz Belgrada prihaja vest, da se že vrše priprave za vpoklic rekrutov in vojni minister bo v kratkem izdal odlok, da se imajo rekruti pozvati v prvi polovici meseca februarja l. 1925. na odsluženje kadrovskega roka, torej v času najhujše zime. Letošnje leto je umrlo samo v ljubljanski vojaški bolnici v času od februarja do junija okoli 150 rekrutov na posledicah raznih bolezni, katere so si nakopali ob priliki letošnjega vpoklica v mesecu februarju. Bili so dnevi, ko so po dve ali še celo po tri take žrtve ležale v bolniški mrtvašnici na mrtvaškem odru. Vse to pa ni v stanu spametovati naše generalitete in tako nameravajo tekom prihodnjega februarja zopet ponoviti igro s človeškim življenjem naših fantov. Kaj je tem gospodom mar, če postane nekaj stotin mladih človeških življenj žrtev njihovih nepremišljenih naredb? Vojni minister dobro ve, da nima rekrutov pozimi v kaj obliči, ker nima ne perila, ne obočve, rjuh pa že sedaj vojaštvo za zimo nima in je radi tega izdana naredba, da naj pozimi spita po dva vojaka pod eno odejo. a kljub tem žalostnim nedostatom, kateri menda niso v nobeni drugi armadi mogoči, si izmišlja vnočlic rekrutov sredi najhujše zime. Ali naj res postane vojaška služba v jugoslovanski armadi strah in trepet starišev in njihovih sinov? V prvi polovici računskega leta so zapravili ves denar, kolikor ga je bilo zahtevanega in od parlamenta dovoljenega za celo leto, sedaj naj pa postanejo žrtve tega brezmejnega in brezvestnega zapravljanja ljudskega denarja še naši sinovi? Do tega ne sme priti!

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih
BARV, VARNIŠEV, ŽELEZ NINE, KLJUČAVNIC IN STEKLA
Najboljše delo, najnižje cene. Prevzamem barvanje hiš zunanaj in znotraj, pokladan stenski papir.
Phone: Canal 0490.

PHONE: Canal 6138
Roosevelt 2107

FRANZ JOSEF SE JE ZNOVA POTOPIL.

V Boki Kotsorski potopljena križarka "Franz Josef," ki so jo po celoletnem trudu dvignili iz dna na površino, se je zopet potopila. Vseh 40 belih verig, s katerimi je bila privezana na ploveči dok, se je potrgalo, kakor da so tenka nit in ladja se je pogreznila na dno. Vsa dvigalna dela bo treba začeti iznova.

Nesreča.

Voznik Krumpak iz Krčevine pri Mariboru je peljal pet sodov vina po strmih hribu iz Rošpoha v Maribor. Nesreča je hotela, da je eno kolo voza zdrknilo pod cesto. Voz se je nagnil in sodi so zdrknili po strmini. Dva soda sta trčila ob drevesa in se razbila. Skupno se je razlilo po hribu 670 litrov vina. Ubogi Krumpak trpi ogromno škodo.

Najbolj jezi obrekljivce to, da bolj ko katerega obirajo bolj mu gre.

ŠIRITE
A. S. in EDINOST

Ako Tvoj sosedi ali prijatelj ni naročen na A. S. in Ed. skrbi, da se nanj naroči!

Pozor Evelethčani!

V naši trgovini si lahko kupite karkoli potrebujete za obuti za celo družino. Imamo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev, za moške, dečke, deklice in otroke. Naše blago je prvovrstno. Dobra in točna postrežba ter nizke cene je naše geslo!

Kadarkoli kaj kupujete nikdar ne pozabite na geslo: Svoji k svojim! Vsem se priporočam v naklonjenost!
E. RESMAN
SLOVENSKE TRGOVINE S ČREVLJI.
420 Pierce Street
EVELETH, MINN.

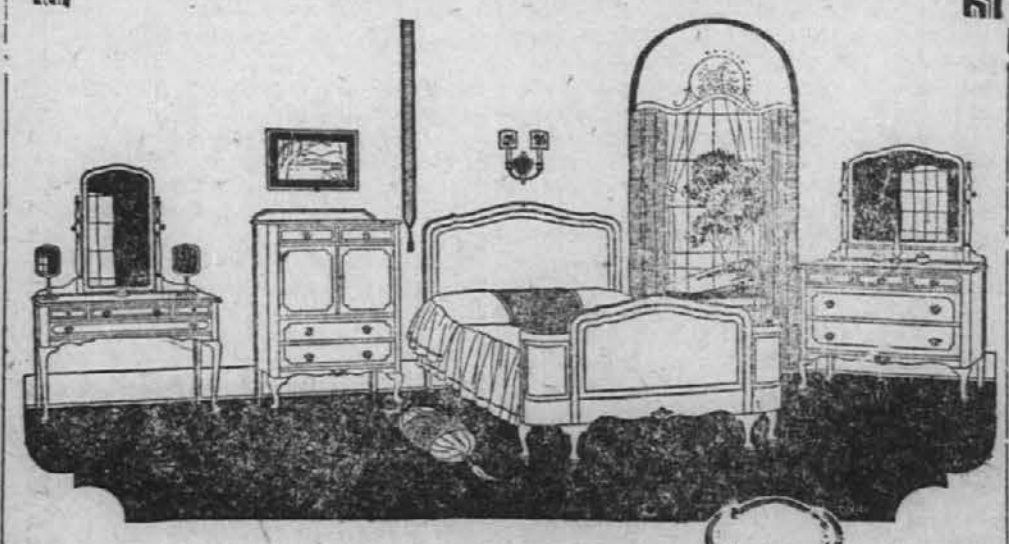
PHONE: Canal 6138
Roosevelt 2107

PROTI GOTOVINI ALI NA OBROKE

J. L. Telser

POHIŠTVO IN HIŠNE POTREBŠČINE

"Domača trgovina za vse domače potrebščine"

Eni ali drugi
GORENJI 3 KOMADI SAMO \$98.50

* Naši povečani prostori nam omogočijo, da imamo lahko veliko izbero pohištva in hišnih potrebščin, katere so pripravne za božična darila.

Pridite in prepričali se boste!

"NAŠA CENA JE NAŠ NAJBOLJŠI PRODAJALEC"

2107-11 West 22nd Street, Chicago, Ill.

POZOR!

Naša letošnja božična številka bo jako obsežna in bo vsebovala več jako zanimivih in krasnih božičnih povesti. Kdor bi hotel naročiti, kako ekstra številko morda za svoje domače v staro domovino ali za sebe to lahko stori do 20. decembra. Za tukaj ali stari kraj stane posamezna številka 10c.

Uprava A. S. in Ed.

GRDINA IN SINOVI. PRVI SLOV. POGREBNI ZAVOD

1053 E. 62nd St.
CLEVELAND, O.

Randolph 1881

Roparji odnesli za \$40.000 zlatnine.

New York. — Dva oborožena bandita sta prišla v pisarno predsednika Pioneer Watch kompanije Isadore Marmorstena, ga povezala in mu zamašila usta na to pa pobegnili s \$40.000 vrednosti zlatnine, katero sta pobrala iz blagajne.

Phone: Canal 0537—5889

Chapel 2046 West 23. St.

MRS NICHOLAS GOETTERT

Pogrebni zavod
Se priporoča Slovincem in Hrvatim

2046 W. 23. Street,
CHICAGO, ILL.

(S.)

14. Nasvet za Božično darilo

SLOVENSKA NARODNA PESMARICA 1. in 2. DEL.

Teh izvanrednih skladb ni treba še posebej hvaliti ker jih vsakdo pozna in poje. Vsak slovenski dom bi moral imeti to zbirko, ker vedri srce, vzbuja ljubezen do nad vse lepe slovenske pesmi. Na nobenem glasovirju v slovenskih hišah naj jih ne manjka.

Cena obeh zvezkov v trdi vezavi je \$2.50.
NAROČILO POSLJITE na:

TVRDKA EDINOST,
1849 W. 22nd St.,
CHICAGO, ILL.

And. Glavach

EDINI SLOVENSKI AUTO LIVERY

Čenjenim rojakom v Chicagi in okolici se toplo priporočam. Na razpolago imam najmodernejšje avtomobile za poroke, krstnje in pogrebe. Pokličite me na telefon. Prišel bom na Vaš dom in vse potrebno uredil. Zapomnite si moje telefon številko:
CANAL: 5889

1844 — W. 22nd Place
CHICAGO.

HANKAN JEWELRY CO., Inc.

Proti takojšnjemu plačilu ali na obroke.

NE POZABITE — BOŽIČ SE BLIŽA

Mi smo pripravljeni za vas in smo v stanu vam postreči z veliko zalogo draguljev, ur in zlatnine sploh.

Mi sami inportiramo vse diamante, kar nam omogoči, da smo pri vsakemu predmetu, ki ga pri nas kupite za 25 odstot. cenejši.

KUPITE KAKOR JE VAŠA VOLJA IN PLAČAJTE KAKOR JE VAŠA VOLJA.

PRSTAN S PRISTNIM DIAMANTOM 18-KARATNO BELO IN ZELENO ZLATO

OD \$13.50 DO \$500.00

URE ZAPEST-NICE OD

\$9.50 DO \$150.

ELGIN URE OD

\$15.00 DO \$75.00

Denar se z veseljem vrne ako ne boste z našim blagom zadovoljni.

Prepričajte se pri nas predno kje drugje kupite. NAD 10 LET SMO ŽE V TEJ KUPČIJI.

Mi vas opremimo z očalami, da boste dobro videli.

2209 West 22nd Street, blizu Leavitt,
CHICAGO, ILL.

Phone: CANAL 5496.

Nikar ne trpite na

Revmatizmu, bolečinam v hrbtu, glavobolu srčnih, želodčnih ali bolečinah na ledvicah; žolčnih kamenah, slepem črevesu, zaprtju, bezgavkami v grlu itd. — Mi Vas ozdravimo teh bolezni brez zdravil in brez bolečin.

Daje nasvete in preišče brezplačno

DR. O. C. LORENTZEN

CHIROPRACTOR

zdravi brez zdravil

MINERS NATIONAL BUILDING

EVELETH,

MINNESOTA.

HAGARIN SIN

ROMAN. PAUL KELLER. — F. O.

Hornis dvigne glavo.

"Ah, gospod poglavar, vidim, da ste dober gospod, sicer Vam ne bi bil tega povedal. In potem — že od svoje mladosti sem jih moral toliko slišati, da otopi čut sramežljivosti. Samo takrat, ko je podčastnik tako surovo zavpil v pivnici, sem se spozabil."

Dr. Friedlieb pomoli hornistu roko.

"Vi! — Jaz sem kraljevski pruski uradnik, toda tega — tega bi bil tudi jaz — nočem vas hujskati. Da ste mi to povedali, da ste imeli zaupanje do mene, Vam ne bo žal. Bogme, ničvrednej bi moral biti, če se ne bi pobrigal za to, če ne bi skušal vse zopet spraviti v pravi tir. Vrag naj vzame vse volnene nogavice!"

Čisto prijazno se obrne zopet k mlademu godcu.

"Torej kmet? Se razumete dobro na kmetijstvo?"

"Seveda! Saj sem zrastlel pri tem."

"Tako! Vidite, to je svetla točka! Kmet je najboljši, kar morete biti. To je čisto nekaj drugega kakor kočijaž ali cigan z malcem, je še več kakor pek. Veseli me, dragi prijatelj, veseli me, da ste kmet. Hartman, dobra misel mi je prišla. Vaš Bertold bo šel zdaj k osemindesetletim. Glejte, v tem mladeniču bi imeli takoj dobrega namestnika na posestvu."

Hartmanu se je potemnil obraz.

"Kaj? — Kako? — Namestnika? — Jaz? — Ne, ne, ni mogoče! Glejte, gospod doktor, pa ne zamerite: ta — tale se je popolnoma odvadil dela — potem štiri leta — zlasti pa, pozimi ne potrebujem nikogar."

"Gospod doktor ima čisto prav!" pripomni urno Kristina Hartman. "Če Bertold odide, potrebujemo nekoga; Gottlieb je že star —"

"To si vsak lahko misli, da sem star in da nekoga potrebujemo," pravi Gottlieb Peuker. Sam ne morem več." Težko vzdihne.

"Toda ne gre," se brani Hartman. "In tudi moja žena —"

"Gospod doktor, ne trudite se zame," ga prekine hornist. "Gospod gostilničar me ne potrebuje; in če me ne vzame rad, je bolje —"

"Toda spoštovani gospod doktor, saj uvidevate —"

"Pljunem na vaše spoštovanje, Hartman! Več bi vam prisodil. 'Moja žena' — seveda, kdor se žene boji. — Toda, dragi mladenič, ne pobešajte glave! Vas že spravim pod streho. Vas najprej! Polno je poštenih in uslužnih ljudi v vasi. Da, Hartman, vedno kašljate. Zaradi mene dobite lahko oslovski kašelj. Šlo bo tudi brez Vas. Jutri se pogovorimo o Vaši zadevi, mladi prijatelj. Kako se pišete?"

"Winter, pravzaprav se pišem Hellmich — Robert Hellmich."

"Hell — — Hellmich?"

Hartman, gostilničar, hitro pristopi in gleda godcu v

obraz. Barve ga spreletavajo, začne se tresti in se korakoma odmika. Vidi se, da se je grozno prestrašil.

"Hellmich," je ponovil jecljačoče.

Vsi ga začudeno pogledajo. Zdaj stopi k njemu Gottlieb, stari hlapec. Skušaja se smejeti.

"Zakaj se ne bi pisal Hellmich? Hellmichov je na stotine. Toda nekaj sem ti pozabil povedati, Hartman, prav zdaj sem se domislil. Našega belca najbrž zopet bode. Dobro bi bilo pogledati konja!"

Hartman se je zadržal s silo.

"Belec — ah! Seveda, zakaj se ne bi pisali Hellmich! Ves sem zmešan, ker — ker mi je gospod doktor tako zameril. Gottlieb, pojdivo k belcu! Pojdiva! Seveda — seveda, Hellmichov je mnogo."

Odide s hlapcem.

"Kaj naj to pomeni?" pravi dr. Friedlieb začudeno. Vsi zmajejo z rameni. Samo Kristin sicer blede obraz je polila rdečico.

3. POGLAVJE.

Otožna noč. Z lahnim žvižgom je pihala jesenska sapa po temni mrtvi cesti. Samo sem ter tja, posamič, se je posvetilo kako okno kot žareče oko. Po črnem potoku se je zibalo mrzlo valovje. Gosti oblaki so pokrivali nebo. Kjer je stala luna za oblaki, se je svetlikalo. Skrivnostno-grozno so se videli njeni obrisi na črnem nebesu, kot da bi iz širnih daljav prihajal sodnik v svitu in grozi.

Prazna, tiha je vsa vas. Samo potok glasno šumi in nekaj psov laje divje in jezno, kot bi se kje plazil tat ali se bližala nevarnost vasi in hišam.

Vrata se odpro in kmalo nato zapro. Prišla sta dva moža — Gottlieb in Hartman.

Nekaj trenutkov stojita tiho, brez besede, dihata pa težko, kot bi lovila sapo. Zdaj iščejo oči starega hlapca oči gospodarjeve. V temi se zadirajo žareči pogledi drug v drugega.

"Ali si ga spoznal?"

"Gottlieb!"

"Ne vpil! Pojdi v hlev!"

Gresta ob hiši in stopita skozi nizka vrata v hlev. Konji stoje zaspalo ob jaslih. Soparna gorkota polni ves prostor. Gottlieb prižge svetiljko, ki visi na steni. Boječe se obrne h gostilničarju.

"Ali veš, da je on?" vpraša.

S hropečim glasom odvrne gostilničar:

"Vendar ga ne poznam! — Ne vem! — Lahko se motiš."

"On je, sin Marte Hellmichove! On je, z dušo in telesom."

"Gottlieb, kaj bo iz tega? Kaj neki hoče? Kaj naj storim?"

Gostilničar si pokrije oči z roko.

Zasmehljivo in trdo odgovori stari hlapec:

"Kaj naj storiš? Ti? — Kaj spodi ga! Spodi ga, Hartman! Z njegovo materjo si tudi tako naredil."

Clevelandčanje!

Ali veste kaj je Vaša dolžnost? — Well, Vaša dolžnost je ta, da naročite ali kupite vašo obleko, kakor tudi druge oblačilne potrebščine pri svojem rojaku:

Johnu Gornik

SLOVENSKA TRGOVINA Z OBLEKAMI IN KROJAČNICA.

217 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO.

Phone: CANAL 6516.

SLOVENC!

Kadar ste se namenili dati slikati. Bodisi o priliki ženitve, ali v kakem drugem slučaju, ne pozabite, da je v Chicagu slovenski fotografist, ki izdeluje prav tako fine slike, če še ne boljše, kakor kdo drugi. Ta fotografist je:

M. Arbanas

SLOVENSKI FOTOGRAFIST

1147 — W. 18th St., Cor. May St.

CHICAGO.

Razsvetlite Vašo klet!

Tekom jesenskih dni je klet jako popularen prostor v hiši. Tja se spravlja razne stvari za zimo. In kako je pusto, ako v kleti ni svetlobe. — In zakaj bi delali v temi? Pokličite nas, da vam razsvetljimo vaše temne kota in jih naredimo za vas prijazne in koristne.

Pokličite nas, ali pa k nam pridite, da se pogovorimo!

FIDELITY ELECTRIC CO.

FRANK SCHONTA, lastnik.

2049 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Pošiljamo blago tudi izven Chicage. Pišite po naš cenik. (9—27. 10—1.)

(Nadaljevanje s 1. strani.)

vsem govoril iz srca. — P. Gerard Korpar (doma od Sv. Marjete pri Ptuj), samostanski oskrbnik, je prebral mnogoštevilne došle telegrame od škofov in drugih dostojanstvenikov, raznih korporacij in prijateljev samostana in novega opata.

Po slovesnih večernicah ob 3. uri so se poklonili ml. opatu pred cerkvijo s prisrčnimi čestitkami v pesniški in prosti besedi šolska mladina, Mladeniška in Dekliška Marijina družba in izobraževalno društvo stiške fare, ki jo oskrbujejo menihi. Pri odhodu iz priljubljenega samostana smo si rekli: Lep dan je bil! Gospod sam ga je naredil! Vsi pa, ki smo p. Avgušтина bliže poznali, smo prepričani, da ima stiški samostan pod modrim in očetovskim vodstvom opata Avgušтина pričakovati najbujnejšega procvita in lepe bodočnosti. Gospod naj blagoslovi njegovo vladov v čast staroslavemu samostanu in blagor milemu slovenskemu narodu! Na mnoga leta!

Požar

je uničil v Notranjih Goricah pri Brezovici več kozolcev in par podov z veliko množino krme. Došle požarne brambe so preprečile, da se ogenj ni razširil do vasi. Kako je ogenj nastal se ne da dognati.

Samomor

Današnja socialna beda zahleva skoro vsak dan svojih žrtv. Obesil se je družinski oče Anton Krušič, doma iz Smartnega pri Kamniku. Dobila sta ga njegova sinova, ki sta o dogodku takoj tudi obvestila policijo. Krušič se je v popolnem treznem stanju obesil na žeblju v stanovanju na Tržaški cesti 4. Bil je drugič poročen. Vzrok samomora so družinske razmere in obup.

Samomor na gradu.

Dne 10. novembra ob 7. uri zvečer se je obesil 37-letni stari brusač Škrbec Ivan doma v Sodražici in sicer v svojem razdrapanem stanovanju na ljubljanskem gradu. Zapuščena žena in troje majhnih otrok. Prosil je ponovno za spremembo stanovanja na gradu, ležal tudi mrtve njenih dve letni sinček.

hi mogel postaviti niti štedilnika niti peči. Usodnega dne je šla žena zopet prosit, pa ni vspela. To je moža tako potrla, da je izjavil ženi, češ jaz se bom odstranil, zate in za otroke bodo pa morali skrbeti itak oni. Zvečer sta se Škrbec in njegova žena skupaj vrnila na grad. Žena je sedela v stanovanju na skrajnem koncu, on si je pa prižgal cigareto. Odšel je proti zaboju za orodje in proti brusilniku. Žena nič hudega sluteč se zato še zmenila ni. Čez nekaj trenutkov ga pa zagleda, ko je že visel na železni mreži okna. Sicer je trak, na katerem je visel, takoj prerežala. moža močila in drgnila z jesihom, toda bilo je že prepozno. Obveščena je bila policija in okrog 9. ure zvečer je prišel dr. Avramovič, ki je seveda mogel ugotoviti samo smrt.

Smrtna kosa.

V nedeljo dne 23. nov. ob 10. zvečer je po dolgi bolezni umrl v Goricah nad Kranjem ododni župnik g. Jernej Zupanec, star 69 let. Rojen je bil dne 23. avgusta 1855 na Lanconem pri Radoljici, v duhovnika je bil posvečen dne 26. julija 1879. N. V. M. P.

Nezgoda.

Izidor Groser iz Trbovelj, sodarski vajenec na Selu pri Ljubljani, bi bil kmalo vtonil v sodu. Zlezel je v sod, ki drži 14 hl., vanj pa je vlivlil drugi vajenec precej vroče vode. Groser je na v sodu padel in ako bi ne bila pomoč takoj pri rokah, bi bil utonil tako je pa le zadobil težke opekline, radi česar so ga mogli odpeljati v bolnišnico.

50-letnica narodnega delavca.

G. Josip Tratnik župnik v Rajhenburgu ob Savi, je slavil dne 12. t. m. v krogu svojih prijateljev 50-letnico svojega rojstva in 25-letnico pastirovanja. G. Tratnik je priznan organizator v Posavju, mož, ki uživa velik ugled daleč naokrog.

Baltimore. — Mrs. Al-

ma Starkwather, stara 24 let, je bila najdena s svojim šest mesecev starim otrokom v naročju mrtva zadušena od vha-jaiočega plina. Na mizi je pa ležal tudi mrtve njenih dve letni sinček.

Naš stenski koledar za l. 1925

Da napravimo našim dragim naročnikom letos posebno veselje, smo jim preskrbeli najkrasnejši katoliški stenski koledar, kar se jih sploh more dobiti. Ima krasno naslovno sliko in za vsak mesec posebno stran s primerno sliko v barvah. Podaja godeve svetnikov za vsaki dan posebej, poste, pomenljive izreke itd. Na zadnji strani ima tudi razna potrebna pojasnila za celo leto in kratek zasnutek katoliškega nauka in vsega, kar mora katoličan vedeti o svoji veri.

Ta koledar nas stane veliko svoto denarja, pa se nismo ustrašili žrtve, zanašajoč se na blaga srca naročnikov, da se bodo tem zvestejše oklenili naših listov, radi in točno obnovili naročnino in nas tako podpirali pri našem delu za Boga in narod. Upamo, da ne bo nobenega naročnika, ki bi ne obnovil naročnine, kakor hitro mu bo mogoče. Vsak naročnik naj sam skrbi, da dobi ta nad vse lepi stenski koledar brezplačno. Pogoji so ti-le:

- 1.) obnovite naročnino za lista Ave Maria in Am. Sl. & Edinost ali če za oba ni mogoče, vsaj za enega za eno leto.
- 2.) če imate list plačan vsaj za pol leta naprej.
- 3.) če se na novo naročite na enega ali oba gori imenovana lista.

Ako naš zastopnik ne bi prišel v Vašo hišo, pojdite sami do njega, ako se nahaja v Vaši naselbini. Če pa to ni mogoče, pošljite nam naročnino naravnost na upravništvo in v pismu označite, ako želite, da Vam pošljemo stenski koledar, če ga še niste prejeli. Ne odlašajte, da nam zaloga ne poidi.

Agitirajte za nove naročnike, da tudi oni dobe stenski koledar brezplačno. Kdor ga želi kupiti, stane 40c. Pošljite ga svojem v stari kraj, gotovo ga bodo veselili.

Imamo v zalogi isti koledar s samo angleškim besedilom, da lahko z njim postrežete tudi svojim angleškim prijateljem.

Zastopniki in naročniki, vsi na delo!

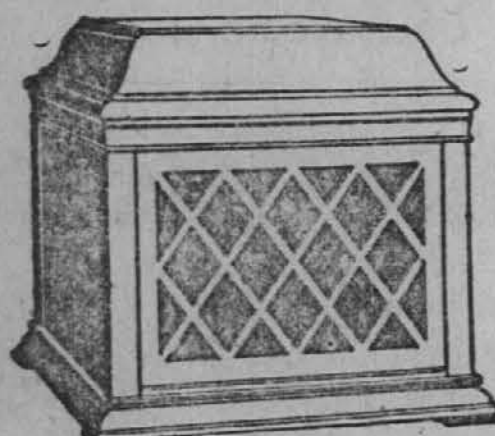
Kovall & Sons

ELY, MINN.

Trgovina z vsakovrstnim mešanim blagom.

V naši trgovini dobite vsakovrstno blago, ki se da dobiti v DRY-GOODS-STORE trgovini — V zalogi imamo vedno najboljše vrste grocerijo in meso. — Rojakom se najtolpleje priporočamo v naklonjenost!

ELY, MINNESOTA

GRAMOFONI

so pri zabavah kakor naša. Vam odslužijo pri domačih zabavah, kakor vsak godec.

Ako ga še nimate v Vaši hiši, pridite v našo trgovino, ki jih imamo v zalogi in oglejte si jih. Imamo vsakovrstne slovenske in angleške plošče.

POLEG DRUGEGA imamo v zalogi vsakovrstno blago za šivilje. — Vsakovrstne narejene obleke, za žene, dekleta, male dekline in otroke.

IMAMO veliko izbero moških oblek, močne trpežne hlače in cele obleke za na delo. Vsakovrstne srajce za praznike in za na delo. — Raznovrstno spodnjo obleko. — Klobuke in kape in vse druge potrebščine, ki spadajo v trgovino z mešanim blagom.

TRPEŽNE in močne čevlje za praznike in za na delo. Kakor tudi galoše, "over shoes" za mrzlo vreme, dobite pri nas vsake vrste.

GROCERIJU imamo v zalogi vedno najboljše, zakar se posebno priporočamo našim gospodinjam.

Pridite in prepričajte se!

Slogar Bros.

ELY, MINNESOTA.

Phone: 104